VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN DÂN TỘC HỌC VÀ TÔN GIÁO HỌC

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ DI CƯ VÀ PHÁT TRIỂN CỦA CÁC TỘC NGƯỜI Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

KỶ YẾU HỘI THẢO DÂN TỘC HỌC QUỐC GIA NĂM 2025

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN DÂN TỘC HỌC VÀ TÔN GIÁO HỌC

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ DI CƯ VÀ PHÁT TRIỂN CỦA CÁC TỘC NGƯỜI Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

KỶ YẾU HỘI THẢO DÂN TỘC HỌC QUỐC GIA NĂM 2025

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

TỔ CHỨC BẢN THẢO

PGS.TS. NGUYỄN VĂN MINH (Trưởng ban)

TS. BÙI BÍCH LAN

TS. NGÔ QUỐC ĐÔNG

TS. LÝ HÀNH SƠN

TS. NGUYỄN THỊ TÁM

TS. HOÀNG THỊ LÊ THẢO

TS. TRẦN HỒNG THU

ThS. VŨ QUỲNH LÊ

MỤC LỤC

Lời cảm ơn 11

❖ Quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước Việt Nam về di cư trong thời kỳ Đổi mới và hội nhập quốc tế 13

TS. Vũ Trường Giang

❖ Một số vấn đề di dân của các dân tộc thiểu số ở nước ta hiện nay 39

TS. Phan Văn Hùng
ThS. Phan Thục Anh

❖ Một số lý thuyết nghiên cứu về di cư và vấn đề đặt ra khi nghiên cứu di cư ở vùng biên giới nước ta 49

TS. Nguyễn Công Thảo

❖ Di cư của các dân tộc thiểu số ở Việt Nam hiện nay: đặc điểm, xu hướng và những chiều cạnh về giới, học vấn, tái cấu trúc không gian cư trú 65

PGS.TS. Trần Thị Minh Thi

❖ Di cư và tái cấu trúc vốn xã hội của các nhóm dân tộc thiểu số ở Việt Nam 88

PGS.TS. Bế Trung Anh

❖ Di cư như một chiến lược mở rộng năng lực: tiếp cận phát triển con người 111

TS. Lê Thị Đan Dung

❖ Tác động của di cư đối với quan hệ nội bộ tộc người ở Việt Nam hiện nay 132
TS. Trần Thị Thúy Vân
ThS. Phạm Trần Quỳnh Mai

❖ Di cư với lan tỏa và bản sắc ẩm thực 157
PGS.TS. Vương Xuân Tình

❖ Các cộng đồng tộc người thiểu số ở Nam Bộ: quá trình nhập cư và hội nhập 180
TS. Võ Công Nguyện
TS. Phan Văn Dốp

❖ Thực trạng di cư ở Đồng bằng sông Cửu Long hiện nay và hàm ý chính sách 201
ThS. Nguyễn Duy Đức

❖ Di cư của người lao động ở Đồng bằng sông Cửu Long: thực trạng và kiến nghị chính sách 229
TS. Phan Thuận
TS. Trương Vĩnh Xuân

❖ Di cư ở Đồng bằng sông Cửu Long dưới tác động của tính dễ tổn thương kinh tế trong bối cảnh biến đổi khí hậu 245
TS. Nguyễn Tiến Dũng

❖ Tác động của di cư lao động ngoại tỉnh đến đời sống xã hội của người Khmer ở tỉnh An Giang 258
ThS. Vũ Thị Hải Hà

❖ Di cư lao động của người Khơ-me ở miền Tây Nam Bộ 279
ThS. Vũ Đình Mười

❖ Chấp nhận hay né tránh: chiến lược thích ứng với rủi ro trong đời sống nhập cư của người phụ nữ vùng Đồng bằng sông Cửu Long tại Thành phố Hồ Chí Minh 299
ThS. Dương Trường Phúc

❖ Vai trò của Halal trong duy trì bản sắc và đàm phán văn hóa của cộng đồng Hồi giáo di cư 318

TS. Phú Văn Hẳn
ThS. Huỳnh Thanh Tâm

❖ Quá trình di cư của người Việt đến khu vực miền núi Thanh Hóa 331

PGS.TS. Mai Văn Tùng

❖ Di dân ra đảo tiền tiêu: thách thức sinh tồn và phát triển bền vững ở vùng biển Đông Bắc Việt Nam 363

TS. Đinh Thị Thanh Huyền

❖ Lao động nông thôn di cư vào thành phố Hà Nội và những vấn đề đặt ra 384

ThS. Nguyễn Thị Huệ

❖ Lao động dân tộc thiểu số tại khu công nghiệp Đồng bằng sông Hồng: Thách thức và tái cấu trúc vị thế trong quá trình di cư 401

TS. Vương Ngọc Thi

❖ Thực trạng thu nhập của công nhân người dân tộc thiểu số tại một số khu công nghiệp vùng Đồng bằng sông Hồng 425

ThS. Nguyễn Thành Trung
TS. Trần Minh Hằng

❖ Tìm hiểu người Hmông theo đạo Tin Lành và việc di cư vào Tây Nguyên 445

PGS.TS. Nguyễn Thanh Xuân

❖ Di dân Công giáo Việt Nam tại một số quốc gia trên thế giới: những vấn đề chung và hệ quả 461

PGS.TS. Nguyễn Hồng Dương

- Di cư của cộng đồng Công giáo ở Việt Nam - những vấn đề lịch sử và hiện tại 481

  TS. Lê Đức Hạnh

- "Ly hôn phần đời, ly thân phần đạo" - tôn giáo và chiến lược sống của phụ nữ Công giáo di cư trong xã hội đương đại 501

  TS. Vũ Thị Hà

- Cái nhìn lý thuyết đối với vấn đề di dân Trung Quốc mới tại Đông Nam Á hiện nay 515

  PGS.TS. Dương Văn Huy

- Quá trình di cư và kiến tạo cộng đồng của người Xạ Phang ở Việt Nam 552

  TS. Trương Mẫn

- Tình trạng cư dân Trung Quốc vượt biên giới sang cư trú tại các tỉnh biên giới phía Bắc Việt Nam giai đoạn 1950-1978 575

  PGS.TS. Đinh Quang Hải

- Di cư của người Hoa từ tỉnh Quảng Ninh đến các tỉnh phía Nam sau năm 1954 593

  TS. Trần Quốc Hùng

- Khái quát về di cư của người Dao 609

  TS. Lý Hành Sơn

- Tâm thức nguồn của người di cư - "quê" của người Ơ-đu trong sự tham chiếu đa chiều của Nhân học 633

  TS. Bùi Minh Hào

- Từ di cư đến tái cấu trúc cộng đồng: trường hợp người Nùng, Tày di cư vào Tây Nguyên 670

  TS. Lý Viết Trường

❖ Di cư và thích ứng sinh kế nông nghiệp của một số tộc người ở khu vực biên giới tỉnh Đồng Nai 685

TS. Tạ Thị Tâm

❖ Sinh kế của người dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Đồng Nai sau 15 năm thực hiện chính sách tái định cư 703

TS. Phạm Quang Linh

❖ Di cư do tác động của thiên tai và các vấn đề xã hội mới: nghiên cứu trường hợp bản Pa Nậm Cúm, xã Phong Thổ, tỉnh Lai Châu 721

PGS.TS. Phạm Văn Lợi

❖ Không gian xã hội của người Thái Đen và chính sách di dân giãn bản tại Sơn La: trường hợp khu dân cư Lả Sẳng 741

TS. Phan Thị Ngọc

CN. Mai Nhật Minh

Lời cảm ơn

Hội thảo Dân tộc học Quốc gia thường niên được Viện Dân tộc học (từ 4/2025 là Viện Dân tộc học và Tôn giáo học) tổ chức từ năm 2025 trở về trước là sinh hoạt chung của cộng đồng các nhà khoa học, nhà giáo, nhà quản lý đã và đang công tác tại các cơ quan nghiên cứu, đào tạo, quản lý nhà nước trong lĩnh vực dân tộc do Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam cấp kinh phí thực hiện.

Kỷ yếu Hội thảo Dân tộc học Quốc gia năm 2025 với chủ đề ***"Những vấn đề về di cư và phát triển của các tộc người ở nước ta hiện nay"*** là kết quả của Hội thảo Dân tộc học Quốc gia thường niên cùng tên được Viện Dân tộc học và Tôn giáo học tổ chức năm 2025. Nhân dịp Kỷ yếu được xuất bản, Viện Dân tộc học xin được bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc tới Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam đã cho phép và cấp kinh phí, Nhà xuất bản Khoa học xã hội đã xuất bản kỷ yếu, các nhà khoa học đã viết bài và các quý vị đại biểu đã tham dự để Hội thảo Dân tộc học Quốc gia năm 2025 được thành công tốt đẹp.

Viện Dân tộc học và Tôn giáo học rất mong tiếp tục nhận được sự ủng hộ, đồng hành của các tổ chức và cá nhân trong những Hội thảo Dân tộc học và Tôn giáo học thường niên bắt đầu từ năm 2026.

Trân trọng cảm ơn!